

Zuzana Jelínková (3. cena)

*Gymnázium arm. gen. L. Svobodu
SNP 12, Humenné*

Volám sa Zuzana Jelínková. Narodila som sa v Humennom, kde aj žijem už devätnásť rok. Chodím na veľmi kvalitné Gymnázium armádneho generála Ludvíka Svobodu, rovnako v Humennom. Maturujem z matematiky a fyziky, keďže sa chystám na Karlovu Univerzitu do Prahy študovať odbor „Obecná fyzika“, neskôr so zameraním na jadrovú, kvantovú alebo teoretickú fyziku. Možno pre dievča netypické, ale som z ľudí, ktorých zaujíma fungovanie sveta na hlbšej úrovni. Na druhej strane mám aj umeleckého ducha, medzi moje v praxi uplatniteľné záľuby patrí napríklad fotografovanie, písanie a hra na elektrickej gitare (som budúca rocková hviezda).

To, že nemám vrásky, neznamená, že sa ku mne môžete správať bez rešpektu

Vždy som mala pocit, že je nekonečne veľa vecí, o ktorých by som hneď a dlho vedela rozprávať, ak by mi niekto dal tú možnosť – odkázať svoje názory dospelým (s tým, že by ma aj počúvali) a argumentovať pritom tak logicky, že by všetkým padla sánka, kde sa to v tom mladom rozume berie. Vždy som cítila krivdu a nedostatok priestoru vyjadriť sa podľa mňa s tak neohrozenými a inovátorskými myšlienkami, aké som si v duchu vypracovávala. Lenže v mojom dokonalom pláne bol jeden zásadný háčik, ktorý mi zbúral všetky nádeje o predstave, že my mladí možno raz budeme vyslyšaní. A totiž to,

že dospelí nás nechcú vypočuť. Nedávalo mi to v prvej chvíli zmysel, veď kto by nechcel vedieť názor neovplyvneného pozorovateľa, kde robí chyby a riešenie, ako ich zmierniť; kto by nechcel vedieť názor generácie, ktorá sa v modernom svete pohybuje ako ryba vo vode a je zyknutá na rýchly pokrok, generácie, ktorá má na svet úplne iný pohľad, ktorý by mohol tak výrazne pomôcť rozšíriť obzory starších a vnuknúť im chuť zlepšovať svet nekonvenčnými ideami.

Veľmi dlho som nešťastne nevedela prísť na ten dôvod vďaka mojej idealistickej naivite. Dnes už mám pár teórií, ktoré

by mohli tento jav vysvetliť.

Prvá z nich je, že dospelí sú si až príliš vedomí svojej dospelosti. Vo všeobecnosti si povedia, teraz, keď som dospelý, musím spĺňať predstavu spoločnosti o tom, ako taký dospelý vyzerá a ako sa správa, aby som spokojne zapadol do radu. Len držať „hubu a krok“ a snať sa mi podarí byť šťastný. A to je hlavný problém. Namiesto toho, aby sa pokúšali nahrávať evolúciu a pokúšať sa meniť svet v lepšiu, radšej sa prispôbia okoliu, čo je určite tá ľahšia, no podľa mňa dosť nudná a neprogresívna cesta.

Druhý problém je, že sa boja zmeny. Načo sa pokúšať niečo meniť a skúšať niečo nové, keď teraz to ako-tak funguje. Kludne sme si mohli doteraz svietiť sviečkami. Samozrejme, nie každý pokus sa vydarí, ale či nie je dobre známe, že človek sa najlepšie učí na vlastných chybách? Každý sa sťažuje, ako by chcel niečo lepšie, ale nič pre to nerobí. Stačí si všimnúť napríklad účasť na voľbách. Veď meniť svet vôbec nemusí byť až také zložité. Len treba začať od samého seba a od svojej mysle.

Ďalšia badateľná tehla do múru medzi nami mladými a dospelými je ich strach z nás a našich myšlienok. Podľa starej pravdy „podľa seba súdím teba“ sa nás snažia hodnotiť a hádzať do škatuliek, do ktorých sa akosi nezmestíme. Celý problém je v tom, že oni nesmeli do školy nosiť rifle a pre nás nie je nič pohoršujúce na tom, mať napríklad trojfarebné vlasy. Z tohto by som obvinila aj dobu a systém, v ktorom vyrastali (subjektívne vyjadrenie týkajúce sa len vlasti, v ktorej žijem, *pozn. autora*.) Ten z nich spravil konzervatívnych ľudí snažiacich sa o jednoliatu masu ľudí bez rozdielu. Lenže čo sa nestalo. Príroda je nekompromisná a nech sa akokoľ-

vek snažili, proti jej zákonom sa bojovať nedá. Vývoj proste nezastavíš.

Zmenila sa totiž predstava šťastia. Niekedy ľudia boli šťastní vtedy, ak mali prácu, byt a rodinu. A bodka. Žiadať od života niečo viac by bol hádam hriech. Samozrejme, dnes sa bez týchto vecí nezaobídeme a netvrdím, že nie sú podstatné, práve naopak. Ale nedokážem ovládnuť pocit, že to nie je všetko, kvôli čomu som sa narodila a pre čo mám umrieť. Chuť do života mi dáva práve nádej, že mám šancu prispieť k vylepšeniu sveta ako takého a dokonca mám aj približnú predstavu, ako to dosiahnuť. No hlavne k tomu mám nepochopiteľne veľkú motiváciu, už len čakám na svoj čas.

Dôvodom, prečo nás dospelí nechcú počúvať, je samozrejme aj to, že sú pomerne namyslení. Je jasné, že keď sú tu o nejaké roky dlhšie, majú aj viac skúseností, vedomostí, zručností a neviem ešte čoho. Ale to ich neoprávňuje si myslieť, že my sme tým pádom tí menej múdri a naše idey nemôžu priniesť žiadne praktické výsledky. Priznávam, že naša naivita je niekedy až smiešna, (čo vedie k nespočetným popáleniam a pri slabých osobnostiach k zatrpknutiu a opäť len zaradeniu sa do masy), ale táto naivita nám dáva voľnosť. Nie sme obmedzení žiadnymi pravidlami, berieme všetko prirodzene, náš pohľad ešte nie je pokrivený, je to krásna utópia, po ktorej, priznajme si, každý v hĺbke srdca túži. A táto naivita dáva hlavne voľnosť aj našej fantázii, absolútne bez limitov a hraníc.

Veď človek je človekom aj vďaka vlastnosti tvoríť. Tak prečo ju odsudzovať a potláčať?

...A viete, čo je chybou mladých? Absolútne nepočúvajú, čo im vravia dospelí, pretože si myslia, že vedia všetko najlep-

šie, pretože sa boja, že svojimi názormi by im nabúrili ich svet, pretože si myslia, že musia rebelovať, lebo to je teraz v móde, pretože si jednoducho nemôžu dovoliť priznať, že dospelí by azda mohli mať aj v niečom recht... Nezdá sa vám to povedomé?

Takže k čomu sme dospeli touto vyčerpávajúcou úvahou? Nemáme si vôbec čo vyčítať. Obe generácie robíme rovnakú chybu, a to takú, že sa navzájom nerešpektujeme a nevieme prijať názor, ktorý sa odlišuje od toho nášho. Preto to, čo chcem odkázať dospelým, rovnako odkazujem aj tým mladým. Nie je nič horšie ako žiť s klapkami na ušiach a klapkami v hlave. Vzájomné pochopenie môže priniesť nečakané výsledky, stačí len urobiť prvý krok – odstrániť blokádu v našich myšliach.

Epilóg: Po spätnom prečítaní som si uvedomila, že je to celé akési premúdrele a „dospelácke“. Pri písaní som sa totiž snažila byť čo najviac objektívna a výstižná, ale mám pocit, že jediné, čo som svojím úsilím dosiahla, je strana a štvrtť vážnej nudy. Preto pridávam dodatok, ktorý vyjadruje môj maximálne subjektívny odkaz pre dospelých, ktorý sa hádam bude čítať o čosi ľahšie.

Slávnotne vám, milí dospelí, predkladám niekoľko myšlienok, ktoré budú tvoriť môj odkaz pre vašu generáciu.

Prosím, usilujte sa menej dávať najavo svoj názor na môj výzor, a to hlavne vašou mimikou a zhrozeným pohľadom. Mala som pocit, že som sa narodila do slobodnej krajiny, a ak chcem mať červeno-modré vlasy, je to moja vec. Ja vám tiež nezakazujem nosiť sukne a blúzky po prababke.

Verte, že to tiež nevyzerá bohvieako.

Rovnako vám odkazujem, nehodnotte ma podľa môjho štýlu obliekania. Jedného dňa možno zistíte, že nie všetko, čo sa blyští, je zlato a nie všetci mladí, čo sa obliekajú podľa vašich predstáv, sú svätí. Podľa mojich skúseností by som skôr povedala, že to je naopak. Stačí zísť niektorý piatok na diskotéku, a uvidíte, čo sa tam deje. Radšej to nebudem rozvádzať.

Ďalej vám dopredu ďakujem, že sa ma nesnažíte pretvoriť na svoj obraz. Mám totiž vlastný portrét, ktorý si rokmi maľujem sama. Každý nech si je svojím vlastným umelcom. Ak ma ten dejepis nebaví, tak mi ho psychickým vydieraním jednoducho nenanútite. Zlo plodí len zlo, vydieranie sa stretne iba s odporom. Ja si vyberiem vlastnú cestu, len sa nebojte. A určite bude pre mňa tá správna.

Verím, že rešpektujete aj moje svetoznaky. Ak mám pocit, že anarchia je fajn, nechajte ma v tom. Ja na to po čase prídem, že ideálny štýl života je niekde inde. Aj keď sa nebude zhodovať s tým vašim, možno ste to práve vy, kto by sa mohol zamyslieť nad tým, čo vás urobí šťastnejšími.

Chcem vás dokonca poprosiť o istú ťažko realizovateľnú vec, pretože je to zakódované už v samotnom človeku. Ale čo ma naozaj na vás dospelých šťve je, že mám z väčšiny pocit, že žijete z radosti, ako veľmi môžete tomu druhému uškodiť. A hlavne keď vidíte, že ten druhý je nejaký mládežník. To, že nemám vrásky, neznamená, že sa ku mne môžete správať bez rešpektu. Preto vás slušne prosím, ak ste náhodou predavačka v obchode, netvárte sa, že vás tak strašne otravuje odpovedať mi na otázku, kde máte knihu o rock and role. Alebo ak ste učiteľka, neznamená,

že nemôžem nájsť chybu v nejakom vašom tvrdení. A už vôbec neznamená, že keď vám o nej poviem, snažím sa byť drzá a vyvolávať povstania proti autorite. Poviem vám novinku, ste len ľudia tak ako aj my.

Ďalšia vec, ktorú vám odkazujem, o ktorú vás prosím, pokúste sa nás počúvať. Ak máte pocit, že máte problém s nami komunikovať, stačí sa opýtať. My sme predsa tí, čo zhltnú celú múdrosť sveta a vieme odpovedať na všetky otázky.

Takisto by som ocenila, keby ste si tie reči o reálnom svete nechali istý čas pre seba. To, že vás už celých pohltí, neznamená, že ním chceme byť pohltení aj my. Ak máme sny, akokoľvek naivné, nerúčajte nám ich. Dávajú nám totiž motiváciu žiť a usilovať sa o niečo. Veď nie nadarmo sa vraví, že cesta je už cieľom.

K môjmu odkazu patrí aj prosba, buďte trepezliví! Keď som slúbila, že si upravím ten mesačný neporiadok vo svojej izbe, ja to jedného dňa spravím, len momentálne mi iné dôležité povinnosti nedovoľujú zaoberať sa takými banalitami, ako je neporiadok. To isté platí aj o vynesení koša, umytí riadu a vysávaní.

Spomeniem aj momentálne veľmi aktuálny problém. Internet je tu na to, aby sme ho využívali. To, že za ním sedíme osem a viac hodín denne neznamená, že sme závislí. Len napríklad nevieme ukončiť nejakú dôležitú virtuálnu konverzáciu.

A určite nás neurobí šťastnými, ak nám potajomky budete čítať históriu rozhovorov. Upozorňujem, že to neurobí šťastnými ani vás.

Na to nadväzuje téma zákazov. Ak máte pocit, že obmedzovaním dosiahnete kladný výsledok, fatálne sa mýlite. Iba čo si nás znepríateľíte a stratíte našu dôveru.

Rovnako vám odkážem aj radu, nestarajte sa do nášho súkromia. To, čo o nás potrebujete vedieť, viete. To, čo sme vám ochotní odhaliť z nášho súkromia tak, aby ste nestratili ilúziu, že sme dokonalí potomkovia, tiež viete. A musí vám to na začiatok stačiť. Kontrolovanie izby, keď nie sme doma, čítanie denníka, to nie je spôsob ako udržiavať medziľudské vzťahy na vyhovujúcej úrovni.

Bonusový odkaz, navrhujem vám, skúste nám dať viac priestoru vyjadriť naše myšlienky a názory. A prejavte ochotu ich pochopiť. Boli by ste prekvapení, čo všetko zaujímavé sa nám preháňa hlavou.

A posledná vec, vari tá najdôležitejšia – kým začnete kritizovať mladých, pozrite sa najprv na seba. Zamyslite sa, či nám máte vôbec čo vyčítať, a či náhodou nerobíte presne to isté, možno len iným spôsobom.

Vrelo vám ďakujem za vašu pozornosť a verím, že vám môj odkaz trochu rozčesá hladinu myšlienok a pozitívne ovplyvní naše budúce vzťahy!